

Utbildningsutskottets yttrande 2019/20:UbU1y

Utgiftsramar för utgiftsområdena 15 Studiestöd och 16 Utbildning och universitetsforskning

Till finansutskottet

Finansutskottet har gett utbildningsutskottet tillfälle att yttra sig över budgetpropositionen för 2020 (prop. 2019/20:1 Förslag till statens budget för 2020, finansplan och skattefrågor) samt de motioner som kan komma att väckas om inkomster och utgiftsramar som berör utskottets beredningsområde. Utbildningsutskottet begränsar sitt yttrande till de förslag i propositionen och motionerna som gäller utgiftsramen för 2020 samt de preliminära utgiftsramarna för 2021 och 2022 för utgiftsområde 15 Studiestöd och 16 Utbildning och universitetsforskning.

Utskottet föreslår att finansutskottet tillstyrker regeringens proposition i dessa delar och avstyrker motionerna.

I yttrandet finns 4 avvikande meningar (M, SD, V, KD).

Utskottets överväganden

Utgiftsram för utgiftsområde 15 Studiestöd

Propositionen

I propositionens yrkande 6 i denna del föreslår regeringen att utgiftsramen för utgiftsområde 15 Studiestöd ska uppgå till 25 508 400 000 kronor 2020. Regeringen föreslår även i yrkande 9 i denna del att utgifterna för 2021 och 2022 som riktlinje för regeringens budgetarbete preliminärt beräknas till 26 134 respektive 27 024 miljoner kronor för utgiftsområde 15.

Motionerna

I partimotion 2019/20:3060 av Ulf Kristersson och Elisabeth Svantesson (båda M) yrkande 3 i denna del föreslås att utgiftsramen för utgiftsområde 15 Studiestöd för 2020 minskas med 367 000 000 kronor i förhållande till regeringens förslag. I motionens yrkande 4 i denna del lämnas även förslag om de preliminära utgiftsramarna för utgiftsområdet för 2021 och 2022 som riktlinje för regeringens budgetarbete.

I partimotion 2019/20:2682 av Jimmie Åkesson m.fl. (SD) yrkande 5 i denna del föreslås att utgiftsramen för utgiftsområdet för 2020 ökas med 452 000 000 kronor i förhållande till regeringens förslag. I motionens yrkande 7 i denna del lämnas även förslag om de preliminära utgiftsramarna för utgiftsområdet för 2021 och 2022 som riktlinje för regeringens budgetarbete.

I partimotion 2019/20:2915 av Jonas Sjöstedt m.fl. (V) yrkande 7 i denna del föreslås att utgiftsramen för utgiftsområdet för 2020 ökas med 910 000 000 kronor i förhållande till regeringens förslag. I motionens yrkande 8 i denna del lämnas även förslag om de preliminära utgiftsramarna för utgiftsområdet för 2021 och 2022 som riktlinje för regeringens budgetarbete.

I partimotion 2019/20:3341 av Ebba Busch Thor m.fl. (KD) yrkande 3 i denna del föreslås att utgiftsramen för utgiftsområdet för 2020 minskas med 2 908 000 000 kronor i förhållande till regeringens förslag. I motionens yrkande 4 i denna del lämnas även förslag om de preliminära utgiftsramarna för utgiftsområdet för 2021 och 2022 som riktlinje för regeringens budgetarbete.

I följande tabeller redovisas dels förslaget till utgiftsram för utgiftsområdet för 2020 och de olika partiernas avvikelser i förhållande till regeringen, dels förslaget till preliminära utgiftsramar för utgiftsområdet åren därefter och de olika partiernas avvikelser i förhållande till regeringen.

Förslag till utgiftsram för utgiftsområde 15*Tusental kronor*

År	Regeringen	M	SD	V	KD
2020	25 508 400	-367 000	+452 000	+910 000	-2 908 000

Förslag till preliminära utgiftsramar för utgiftsområde 15*Miljoner kronor*

År	Regeringen	M	SD	V	KD
2021	26 134	-58	+511	+1 010	-2 676
2022	27 024	+92	+691	+1 010	-2 676

Utgiftsram för utgiftsområde 16 Utbildning och universitetsforskning**Propositionen**

I propositionens yrkande 6 i denna del föreslår regeringen att utgiftsramen för utgiftsområde 16 Utbildning och universitetsforskning ska uppgå till 83 315 865 000 kronor 2020. Regeringen föreslår även i yrkande 9 i denna del att utgifterna för 2021 och 2022 som riktlinje för regeringens budgetarbete preliminärt beräknas till 84 858 respektive 85 606 miljoner kronor för utgiftsområde 16.

Motionerna

I partimotion 2019/20:3060 av Ulf Kristersson och Elisabeth Svantesson (båda M) yrkande 3 i denna del föreslås att utgiftsramen för utgiftsområde 16 Utbildning och universitetsforskning minskas med 1 899 000 000 kronor i förhållande till regeringens förslag. I motionens yrkande 4 i denna del lämnas även förslag om de preliminära utgiftsramarna för utgiftsområdet för 2021 och 2022 som riktlinje för regeringens budgetarbete.

I partimotion 2019/20:2682 av Jimmie Åkesson m.fl. (SD) yrkande 5 i denna del föreslås att utgiftsramen för utgiftsområdet för 2020 ökas med 513 100 000 kronor i förhållande till regeringens förslag. I motionens yrkande 7 i denna del lämnas även förslag om de preliminära utgiftsramarna för utgiftsområdet för 2021 och 2022 som riktlinje för regeringens budgetarbete.

I partimotion 2019/20:2915 av Jonas Sjöstedt m.fl. (V) yrkande 7 i denna del föreslås att utgiftsramen för utgiftsområdet för 2020 ökas med 3 058 500 000 kronor i förhållande till regeringens förslag. I motionens yrkande 8 i denna del lämnas även förslag om de preliminära utgiftsramarna för utgiftsområdet för 2021 och 2022 som riktlinje för regeringens budgetarbete.

I partimotion 2019/20:3341 av Ebba Busch Thor m.fl. (KD) yrkande 3 i denna del föreslås att utgiftsramen för utgiftsområdet för 2020 minskas med 925 100 000 kronor i förhållande till regeringens förslag. I motionens yrkande 4 i denna del lämnas även förslag om de preliminära utgiftsramarna för utgiftsområdet för 2021 och 2022 som riktlinje för regeringens budgetarbete.

I följande tabeller redovisas dels förslaget till utgiftsram för utgiftsområdet för 2020 och de olika partiernas avvikelser i förhållande till regeringen, dels förslaget till preliminära utgiftsramar för utgiftsområdet åren därefter och de olika partiernas avvikelser i förhållande till regeringen.

Förslag till utgiftsram för utgiftsområde 16

Tusental kronor

År	Regeringen	M	SD	V	KD
2020	83 315 865	-1 899 000	+513 100	+3 058 500	+925 100

Förslag till preliminära utgiftsramar för utgiftsområde 16

Miljoner kronor

År	Regeringen	M	SD	V	KD
2021	84 858	-3	+375	+4 105	+3 612
2022	85 606	-3	+461	+4 105	+4 012

Utskottets ställningstagande

Sverige ska vara en ledande kunskaps- och forskningsnation som präglas av hög kvalitet. Huvudprioriteringarna för politiken är att höja kunskapsresultaten och öka jämlikheten i skolan. Den fria forskningen ska värnas samtidigt som forskningspolitiken ska svara mot globala och nationella samhällsutmaningar.

Ett modernt utbildningssystem möjliggör ett livslångt lärande som ger varje människa möjlighet att växa och fylla på med kunskap under hela livet. Utbildning och bildning ger kunskaper och perspektiv som möjliggör personlig utveckling och skapar förutsättningar för ett aktivt deltagande i ett demokratiskt samhälle. Alla barn, unga och vuxna ska ges förutsättningar att pröva och utveckla sin förmåga och sina kunskaper till sin fulla potential oberoende av sociala och ekonomiska förhållanden, ålder, könstillhörighet och funktionsnedsättning.

Utbildning bidrar till kompetensförsörjningen i Sverige. Därmed är ett välfungerande studiemedelssystem viktigt för att säkra framtidens jobb och långsiktigt stärka Sveriges konkurrenskraft. Utbildning ger förutsättningar för enskildas arbetsmarknadsutsikter och för att arbetsmarknaden ska fungera väl.

Jämställdhetspolitikens delmål om jämställd utbildning präglar regeringens utbildningspolitik och arbetet inom utgiftsområdet.

Genom utbildningspolitiken bidrar regeringens politik även till genomförandet av FN:s Agenda 2030 och de globala hållbarhetsmålen och då särskilt mål 4 om God utbildning för alla.

Bland annat följande reformer föreslås i budgetpropositionen för 2020:

- Likvärdighetsbidraget förstärks för att utöka pågående insatser eller genomföra nya insatser som stärker likvärdighet och kunskapsutveckling inom och mellan skolor i grund- och gymnasieskolan, förskolan och förskoleklassen.
- Satsningen på lärarassistenter som kan avlasta lärare fördubblas.
- Satsningen Lärarlyftet II förlängs och utvidgas så att verksamma lärare får möjlighet att komplettera sin lärarlegitimation med ytterligare behörighet eller vidareutbilda sig till speciallärare, och fritidspedagoger får möjlighet att komplettera sin utbildning och bli behöriga att undervisa i praktiska och estetiska ämnen.
- Fortbildningsinsatsen Specialpedagogik för lärande förlängs och utvidgas så att fler lärare kan få ökade kunskaper om specialpedagogiska förhållningssätt och utveckla undervisningen så att fler barn och elever når målen.
- Kunskapslyftet fortsätter att byggas ut med bl.a. förstärkt satsning på samhällsviktiga utbildningar som lärar-, hälso- och sjukvårds- samt ingenjörutbildningar, förlängd satsning på svenska från dag ett för asylsökande och medel till yrkeshögskolan för ett större utbud av enstaka kurser.
- Fler vägar till läraryrket och lärarutbildningarna skapas, bl.a. med en satsning på att jobba som lärare och studera samtidigt.
- Satsningar görs på forskning och annan verksamhet som stöttar rymdindustrin.
- Ökade resurser ges till studiestartsstödet.

Utbildningsutskottet anser att regeringens förslag är väl avvägda och föreslår att finansutskottet tillstyrker regeringens förslag till utgiftsramar för utgiftsområdena 15 Studiestöd och 16 Utbildning och universitetsforskning för 2020 samt de preliminära utgiftsramarna för utgiftsområdena för åren därefter enligt budgetpropositionen. Motionsförslagen bör avstyrkas i motsvarande delar.

Stockholm den 22 oktober 2019

På utbildningsutskottets vägnar

Gunilla Svantorp

Följande ledamöter har deltagit i beslutet: Gunilla Svantorp (S), Kristina Axén Olin (M), Pia Nilsson (S), Patrick Reslow (SD), Caroline Helmersson Olsson (S), Fredrik Christensson (C), Daniel Riazat (V), Marie-Louise Hänel Sandström (M), Linus Sköld (S), Tomas Kronståhl (S), Michael Rubbestad (SD), Noria Manouchi (M), Leila Ali-Elmi (MP) och Pia Steensland (KD).

Avvikande meningar

1. Utgiftsramar för utgiftsområdena 15 Studiestöd och 16 Utbildning och universitetsforskning (M)

Kristina Axén Olin (M), Marie-Louise Hänel Sandström (M) och Noria Manouchi (M) anför:

I Sverige ska egen ansträngning vara avgörande för hur det går i livet. Få saker spelar större roll för detta än skolan. Sverige ska ha en jämlik skola som fokuserar på kunskap, prioriterar ordning och reda samt sätter den enskilda elevens resultat och ansträngningar i centrum. Varje elev ska ges rätt förutsättningar att nå kunskapsmålen. Alla ska kunna känna sig trygga i klassrummet, på skolgården och i korridorerna. En av de viktigaste reformerna för att motverka ett växande utanförskap är att höja kunskapsresultaten i svensk skola. Sverige behöver en utbildningskedja som håller ihop: från förskola och skola till gymnasium och högre utbildning.

Utbildningen i Sverige ska hålla hög kvalitet och vara tillgänglig för alla. Vi vill öka antalet undervisningstimmar, införa fler karriärlärartjänster och tillföra mer resurser till utsatta skolor och svaga elever. Dessutom vill vi reformera lärarutbildningen med ökat fokus på kunskap och inläring. Många nyanlända barn har de senaste åren haft sin allra första skoldag runt om i Sverige. Under åren framöver kommer det att krävas särskilda ansträngningar för att alla barn i Sverige, oavsett bakgrund, ska få en bra start i livet och en rivstart i vårt skolsystem.

Den akuta lärarbristen är ett av de största hoten mot möjligheten att stärka elevernas kunskaper i skolan. För att lösa detta vill Moderaterna förbättra villkoren och locka fler till yrket. Kvaliteten på lärarutbildningen måste förbättras. Staten behöver ta ännu större ansvar för att säkra kompetensförsörjningen till våra skolor. Skickliga lärare ska ha bra betalt. Sveriges lärare ska därför känna sig trygga med att de riktade lönehöjningar som görs i dag ska fortsätta att gälla. För att göra läraryrket mer attraktivt behövs även goda möjligheter att göra karriär och utvecklas i yrket. Moderaterna vill fortsätta att bygga ut antalet karriärtjänster i utanförskapsområden.

Allt fler skolor anställer nu lärarassistenter för att avlasta lärarna med administrativt arbete så att de kan fokusera på kärnverksamheten – undervisningen. I utanförskapsområden är behovet av administrativ avlastning ofta särskilt stort. Moderaterna höjer därför anslagen till landets kommuner rejält så att mer pengar kan gå till skolan och styras dit behoven är som störst. De riktade statsbidragen ska minskas till förmån för generella statsbidrag. Förskolans uppgift att förbereda inför skolstarten är särskilt viktig för barn

som kommer från studieovana hem eller utsatta miljöer. Moderaterna vill därför, när ekonomin tillåter, utöka rätten till förskola till 30 timmar i veckan för barn med föräldrar som får långvarigt försörjningsstöd eller som är arbetslösa.

Vi vill, vid sidan av dagens treåriga nationella gymnasieprogram, att det ska inrättas en tvåårig yrkesskola på gymnasial nivå, där fokus ligger på yrkesämnena och för nyanlända svenska. Det ska alltid gå att välja till kurser för att uppnå gymnasiebehörighet och om man blir behörig växla över till ett gymnasieprogram. Skolor som år efter år inte klarar sitt uppdrag kan inte få fortsätta. De ska läggas ned. Det gäller både fristående och kommunala skolor. Elever och föräldrar ska ha möjlighet att själva välja – och välja bort – skola för att hitta det alternativ som passar dem.

För att snabbt öka tryggheten föreslår Moderaterna att den som går polisutbildningen ska få sina studielån från utbildningstiden avskrivna. Fler måste klara svenska för invandrare (sfi) för att ta sig vidare till jobb eller utbildning. Moderaterna föreslår att alla nyanlända barn i förskoleåldern och barn till nyanlända föräldrar ska omfattas av en obligatorisk språkförskola om 15 timmar i veckan från tre års ålder. För elever i lågstadiet som inte behärskar svenska språket ska tidig sommarskola och läxhjälp sättas in. Alla grund- och gymnasieskolor ska ges i uppdrag att genomföra en kortare samhällsorientering – anpassad till elevens ålder. Kopplingen mellan utbildning och arbete behöver stärkas. Vi vill inrätta en yrkesskola samtidigt som alla gymnasieprogram ska kunna erbjuda högskolebehörighet. Vi vill dessutom öka antalet yrkescollege och lärlingsutbildningar samt utveckla studie- och yrkesvägledningen.

Vi anser att finansutskottet bör tillstyrka partimotion 2019/20:3060 i denna del, medan regeringens förslag i motsvarande delar i budgetpropositionen bör avstyrkas. Övriga motioner bör avstyrkas i berörda delar.

2. Utgiftsramar för utgiftsområdena 15 Studiestöd och 16 Utbildning och universitetsforskning (SD)

Patrick Reslow (SD) och Michael Rubbestad (SD) anför:

Ett fungerande utbildningssystem är en direkt förutsättning för demokrati, kultur och hela det svenska kunskapssamhället. När etnisk och religiös segregation raserar samhällets strävan mot ett någorlunda jämlikt samhälle, framstår lika förutsättningar för unga människor alltmer som en utopi. Hur den tilltagande segregationen kan hanteras och i slutändan rullas tillbaka beror i hög grad på hur väl utbildningskedjan fungerar, från förskola till högre utbildning. Vidare står arbetsmarknaden och hela samhället inför stora omvälvningar, vilket ytterligare understryker behovet av verklighetsanpassad utbildning. Många skolfrågor hanteras på kommunal nivå, men

Sverigedemokraterna förespråkar ett statligt huvudmannaskap för skolan och en, i vissa avseenden, starkare statlig styrning. Inte minst måste Skolverket i större omfattning än i dag se till att skolor lever upp till skollagen och läroplanen, vilket i sin tur kräver ett ökat anslag.

Sverigedemokraterna förespråkar slopat karensavdrag för skol- och förskolepersonal. Personalen utsätts konstant för smittorisk, och genom slopat karensavdrag får förskolepersonal bättre möjlighet att stanna hemma i stället för att sprida smitta på sin arbetsplats. Barn behöver ges goda förutsättningar och få uppmärksamhet och omsorg i förskolan. För en förbättrad miljö och förbättrade arbetsvillkor behövs en rejäl satsning på förskolan. Vår föreslagna anslagsökning på 1,3 miljarder kronor tillåter en gräns på max fem barn per förskolepersonal. Regeringens system med förstelärartjänster ska ersättas med en genomgripande reform med en karriärtrappa i flera steg. Lärares vidareutveckling sker stegvis i karriärtrappan med krav på prestation, vidareutbildning, ansvarstagande och mentorskap för yngre kollegor. Det långsiktiga målet är att de lärare som satsar på sitt yrke ska ha avsevärt bättre möjligheter till löneutveckling än vad som är fallet i dag.

Problemen med otrygghet, dålig studiero samt hot och våld i skolan har ökat och måste åtgärdas. Elever som inte klarar av en normal undervisningssituation och inte är mottagliga för vuxenvärldens markeringar är ett arbetsmiljöproblem och förstör studieron för andra elever. De behöver extra stöd av särskilt kompetent personal och ska därför placeras i jourklass eller jourkola. Förberedelseskola är en skolform avsedd för elever som ännu inte tillägnat sig svenska. Nyanlända elever ska placeras i förberedelseskola tills de är redo att slussas in i den ordinarie verksamheten. Eftersom missförhållandena vuxit i omfattning i många skolor behövs en rejäl satsning på Skolinspektionen. Fler kontroller, oanmälda besök samt utökade rutiner för kravställning och uppföljning behövs.

Gymnasieskolan har stora problem med att många elever inte fullföljer sin utbildning. De tvååriga praktiska gymnasieprogrammen med minskat teoretiskt innehåll ska därför återinföras. Ungdomar som inte fått jobb efter avslutad teoretisk utbildning kan erbjudas en andra chans att bli anställningsbara i industrin genom en s.k. teknikbrygga. Under två terminer stärker eleven sina kunskaper i teoretiska och praktiska ämnen varefter man genomför en termin med betald praktik hos det lokala näringslivet. Staten skjuter till medel för en termins praktikperiod.

Det finns, över tid, en trend att anslagen per student på universitet och högskolor urholkas, till stor del på grund av ett s.k. produktivitetsavdrag. Sverigedemokraterna budgeterar för ett avskaffande av produktivitetsavdraget under 2020 och skjuter därutöver till medel för att öka lärartätheten och öka antalet undervisningstimmar. Sverigedemokraterna vill möjliggöra för fortsatt utveckling av ett tekniskt forskningsinstitut och föreslår resurser för detta.

Vi anser att finansutskottet bör tillstyrka partimotion 2019/20:2682 i denna del, medan regeringens förslag i motsvarande delar i budgetpropositionen bör avstyrkas. Övriga motioner bör avstyrkas i berörda delar.

3. Utgiftsramar för utgiftsområdena 15 Studiestöd och 16 Utbildning och universitetsforskning (V)

Daniel Riazat (V) anför:

För Vänsterpartiet är allas rätt till kunskap det viktigaste målet med utbildningspolitiken. Alla elever ska ha samma rätt till kunskap, lärande och utveckling oavsett bakgrund och förutsättningar. Alla elever ska kunna lita på att de går i en bra skola. För att det ska vara möjligt krävs en nationellt likvärdig och jämlik skola.

En förutsättning för ett riktigt bra skolsystem är att det fokuserar på det viktigaste. Kvaliteten och behoven ska alltid komma i första rummet, inte möjligheten att berika sig på verksamheten. I skola och förskola ska det finnas personal så att varje barn får det stöd hen behöver, något som inte får prioriteras ned för att skapa vinstutdelning till ägarna. För att nå dit behöver skolan avkommersialiseras. Skolans mål ska vara att ge eleverna den bästa kunskapen – inte att generera vinst till privata bolag.

Det finns fortfarande ett behov av vinstbegränsningar inom välfärden i allmänhet och skolsektorn i synnerhet. Tyvärr har nuvarande regering med sitt samarbete åt höger valt att gå en annan väg där vinstjakten tillåts fortsätta nästan helt obegränsat. För en likvärdig utbildning behövs ett slut på vinstintresset inom skolväsendet. Vänsterpartiet föreslår därför att den modell för vinstbegränsning som föreslogs i betänkandet Ordning och reda i välfärden (SOU 2016:78) införs.

Vänsterpartiet stödde kommunaliseringen av skolan i början av 1990-talet. Vi lyfte dock i samband med reformen en rad farhågor. Vi var bekymrade över att statens kostnader för skolan skulle vältras över på kommunerna och att likvärdigheten mellan skolorna och kommunerna skulle minska. Att kommunerna skulle betrakta skolan som en kommunal verksamhet som alla andra som man gör besparingar på när den kommunala ekonomin kärvar. De senaste decennierna kan vi se hur underhållet av lokalerna blivit alltmer eftersatt och hur lärare fått allt fler arbetsuppgifter, vilket bidragit till en försämrad arbetsmiljö. För att kunna skapa en likvärdig och bra skola i hela landet behöver staten därför återta huvudmannaskapet för skolan.

Framöver står kommunsektorn inför mycket stora utmaningar. Det handlar främst om den sedan några år förändrade demografiska utvecklingen. Andelen äldre ökar samtidigt som det kommer att ske en stor ökning av antalet elever i grundskolan. Vänsterpartiet föreslår därför att de generella statsbidragen till kommunsektorn ökar med 20 miljarder kronor fram till 2022. Inom förskolan är barngrupperna fortfarande för stora. Flera kommuner bygger just nu förskolor för barngrupper på 18 barn eller fler. Detta trots att det finns en rekommendation på att barngrupperna inte ska vara större än 15 barn. För att

motverka denna utveckling tillförs 2 miljarder kronor per år i en särskild personalsatsning riktad mot förskolan. Vänsterpartiet vill också fortsätta satsningen på avgiftsfri simundervisning för sexåringar, införa ett stöd till sommarlovsaktiviteter för barn som lever med ekonomisk utsatthet och tillföra kommunerna medel för bl.a. ett skolmatslyft.

För att garantera en fungerande välfärd i hela landet vill Vänsterpartiet möta personalbristen genom utbildningar som kombinerar betalt arbete i välfärden med utbildning. Sedan några år tillbaka kan man i Dalarna studera till lärare på deltid samtidigt som man är anställd inom skolan på deltid. Detta kallas arbetsintegrerat lärande och är en modell som fått spridning i hela landet. Vänsterpartiet vill införa en modell liknande Dalamodellen i nationell skala för att möta personalbristen inom fler välfärdsyrken, såsom förskollärare.

Jag anser att finansutskottet bör tillstyrka partimotion 2019/20:2915 i denna del, medan regeringens förslag i motsvarande delar i budgetpropositionen bör avstyrkas. Övriga motioner bör avstyrkas i berörda delar.

4. Utgiftsramar för utgiftsområdena 15 Studiestöd och 16 Utbildning och universitetsforskning (KD)

Pia Steensland (KD) anför:

Skolans huvuduppgift är att förmedla kunskap, att stimulera elevernas intellektuella utveckling och att förbereda barn och unga för vuxenlivet. Skolans värdegrund är grunden på vilken hela undervisningen vilar och den ska vara integrerad i hela skolans verksamhet. Varje barn ska få möjlighet att utvecklas så långt som möjligt utifrån sin egen potential. Det är angeläget att de förändringar som föreslås för skolan är långsiktiga och skapar stabilitet, kontinuitet och arbetsro för skolan.

Kristdemokraterna föreslår bl.a. satsningar på stärkt stöd till elever med särskilda behov, fler anställda i skolan och stärkt elevhälsa. Fristående skolor är en självklar och viktig del av det svenska skolväsendet. Kristdemokraterna tar tydligt ställning för kvalitet och excellens i högskola och forskning. Universiteten ska ha ett brett utbildningsutbud och bedriva statsfinansierad forskning, särskilt där man är nationellt eller till och med internationellt ledande. Högskolorna ska ha ett bra utbud av grundutbildning och forskning.

Alla elever som har behov av specialpedagogik ska få tillgång till det i skolan. Elever som har de största behoven ska få hjälp och stöd av de lärare som har den största kompetensen. Kristdemokraterna föreslår därför en satsning på specialpedagogiskt stöd där lärare erbjuds att komplettera sin grundutbildning med en speciallärarutbildning med i huvudsak bibehållen lön (80 procent av lönen). Speciallärarlyftet syftar till att öka tillgången på speciallärarkompetens. Det är också ett sätt att öka antalet karriärvägar för lärare och därmed öka statusen i yrket samt ett sätt att förbättra arbetsmiljön i

klassrummet. Kristdemokraterna anslår 230 miljoner kronor per år till Speciallärarlyftet.

Elever som mår bra lär sig bättre. En väl utvecklad elevhälsovård främjar också det förebyggande arbetet mot psykisk ohälsa hos barn och unga. Kristdemokraterna vill därför ge regionerna ett samlat uppdrag för hela barn- och ungdomshälsovården. Det innebär att elevhälsan inte längre ska ha skolan som huvudman. Den samlade barn- och ungdomshälsan ska ha ett nära samarbete med skolledningar, lärare, specialpedagoger och kommunernas socialtjänst. Att barn mår bra och känner sig trygga i skolan är avgörande för hur de kan lyckas i sitt lärande och sin utveckling. Därför krävs att skolor använder sig av metoder för att hantera mobbning som är baserade på vetenskap och beprövad erfarenhet. Kristdemokraterna menar att det ska vara obligatoriskt för skolhuvudmännen att enbart ha evidensbaserade antimobbningsprogram.

Kristdemokraterna gör en stor satsning på fler anställda i skolan där skolledarna själva avgör om de vill anställa fler lärarassistenter, lärare, fritidspedagoger, elevhälsopersonal, studie- och yrkesvägledare eller speciallärare. Kristdemokraterna vill ge elever mer lärarledd undervisningstid och anslår därför medel för detta ändamål.

Det behövs en satsning på att alla skolor mer aktivt ska involvera föräldrarna i barnens lärande. Denna satsning handlar bl.a. om särskilda utbildningsträffar för föräldrar där skolhuvudmännen ska erbjuda konkreta verktyg för föräldrarna att stötta sina barn. För att ytterligare stödja språkutvecklingen och möjligheterna att nå kunskapsmålen hos nyanlända och andra elever med svenska som andraspråk föreslås en kompetenssatsning för lärare för att få fler med kompetens inom svenska som andraspråk. Verksamheten sfi med yrkesutbildning borde förstärkas kraftigt och det måste bli lättare för nyanlända att få en plats på sfi med yrkesutbildning.

Det finns ett stort behov av att öka möjligheterna till rörelse och träning i samband med skoldagen. Därför avsätts 100 miljoner kronor årligen för att utveckla skolans fritidsverksamhet i denna riktning tillsammans med idrottsrörelsen. Kristdemokraterna föreslår att det ska införas en ny lag om att barn som är tre år och yngre inte ska behöva tillhöra grupper som är större än 12 barn. Staten behöver ta huvudansvaret för att säkra finansieringen, men även kommuner och föräldrar behöver bidra.

Jag anser att finansutskottet bör tillstyrka partimotion 2019/20:3341 i denna del, medan regeringens förslag i motsvarande delar i budgetpropositionen bör avstyrkas. Övriga motioner bör avstyrkas i berörda delar.